

■ **Cristina Chiriac, "Flori de le":**
"Ne-am mândrit cu draga noastră ie la Londra, New York, Viena, Abu Dhabi"

PAGINA 11

SUPLIMENT DEDICAT

■ **Silvia Floarea Toth:**
"Rapiditatea cu care «Ziua Universală a Iei» a cuprins România și diaspora arată că românului îi era dor de sine și de ai lui"

PAGINA 12

ZIUA UNIVERSALĂ A IEI

Ia - emblema cultural identitară a țării noastre

● **Interviu cu Dr. Doina Dascălu Ișfănoni, istoric de artă, cercetător etnolog, Muzeul Național al Satului "Dimitrie Gusti"**

■ **"Ia - un principal cod de comunicare, dincolo de limbajul verbal"**

Reporter: Vă rugăm să ne povestiți despre originea și istoria iei românești.

Doina Dascălu Ișfănoni: Prima remarcă pe care trebuie să o fac este legată de denumirea acestei piese vestimentare din costumul tradițional românesc, "cămașă pentru costumul feminin" și nu "ie". Denumirea "cămașă" este un derivat

Doina Dascălu Ișfănoni

ce vine de la materialul din care se confecționează această piesă de bază a costumului românesc, inul.

Vorbim despre ie, de la Nicolae

lorga incoace. Dez-

voltăm acest con-

cept, poate și datorită

mediului intelectualității din lumea

sătelor: învățătorii,

notarii, primarii, ale

cărui soții, evident,

aveau o preocupare

specială de a se evidenția și, atunci,

piesa de pe partea

superioară a corpului a devenit mai

fastuoasă. În perioada interbelică, și

Regina Elisabeta, dar și Regina Ma-

ria, după câte ne sunt cunoscute din

istorie aceste lucruri, sunt mari iubi-

toare de costum tradițional, sunt de-a

dreptul îndrăgostite de aceste ținte

fastuoase și emblematic, adoptându-

le ca piese de prezentare la diversele

evenimente de rang înalt, regal, poate și datorită faptului

că ele nu erau române. Dar au înțeles

mesajul profund al acestei cămăși

românești, lucrată în ruralitate, ca

emblema identitară, ca marcă a et-

niei. Atunci a apărut fenomenul ate-

lietelor regale, iar ia ajunge să fie

plimbată în toate marile expoziții

universale pe mapamond. Începând

cu 1900, ia devine unul dintre

reperele de mare importanță pentru

exprimarea identității etnice.

Regina Maria obișnuia să meargă

la întâlniri internaționale îmbrăcată

în portul românesc. De asemenea,

toate doamnelor de onoare s-au e-

vidențiat purtând ii. Celebru cuplu

Brătianu - Cantacuzino a impus ace-

astă ținută ca pe un element de mar-

că, un element nu atât de pitoresc, nu

atât de fastuos cât, mai ales, de em-

blematic.

Astfel, cămașa rurală începe să fie

colecționată și avem binecunoscuta

colecție Brătianu - Cantacuzino, de

aproape o sută de piese, care se află

ca tezaur, la Muzeul Etnografic de la

Cluj. Piese din colecție se găsesc, de

Piesa face parte din colecția Muzeului Național al Satului "Dimitrie Gusti", iar fotografia a fost realizată de Editura Alcor-București.

asemenea, la cele două mari muzee

ale României - Muzeul Național al

Satului și Muzeul Național al

Țăranului Român.

Denumirea de ie are o perspectivă

istorică, dar din punct de vedere

mentalitar, piesa vestimentară a fost

numită cămașă. De aceea, întotdeauna, ca etnologi, vom pleca pentru „cămașă” ca denumire și mai puțin pentru „ie”.

(continuare în pagina 10)

Primul
LOW COST BUS
din România

Curse turistice spre numeroase destinații
din România și din străinătate

Rezervă acum! Intră pe www.mementobus.com

Memento BUS
BY CHRISTIAN TOUR

ZIUA UNIVERSALA A IEI

"Professionalismul nu are gen"

Interviu cu Mădălina Bruch Grindei, Senior Banking Executive la Piraeus Bank

Reporter: Când ai decis să aveți o carieră în domeniul bancar?

Mădălina Bruch Grindei: Cred că pasiunea pentru lumea bancară o am în sânge, o simț și trăiesc și este cu siguranță o tradiție pe care o continui, fiindu-mi insuflată de către mama mea, care a făcut parte foarte mulți ani din acest domeniu. Eu m-am alăturat acestei lumi pline de provocări imediat după absolvirea liceului, continuându-mi, evident, și studiile în paralel. Îmi amintesc cu bucurie și nostalgie că totul a început în urmă cu 20 de ani în cadrul Băncii Turco-Române, iar acum mă consider suasa experiențelor mele, creația tuturor celor pe care i-am întâlnit în existența mea profesională.

Reporter: Care credeți că sunt atuurile unei femei manager versus un bărbat manager? Considerați că intuiția feminină este importantă în business?

Mădălina Bruch Grindei: Trăim într-o societate bicefală, fiecare având rolul lui și sunt de părere că sunt complementari. Altfel spus, cred că profesionalismul nu are gen. Consider că este esențial să nu ai blocaje personale și de intuiție atunci când lucrezi cu oamenii și că este foarte important să-ți cunoști, să-ți simți și să ai abordarea potrivită fiecăruia în parte, astfel încât rezultatul acțiunilor întreprinse să fie cel scontat.

Reporter: Ne puteți da câteva exemple de proiecte pe care le-ați desfășurat de-a lungul carierei și care au fost rezultatele?

Mădălina Bruch Grindei: În cei peste 20 de ani de carieră, petrecuți în mediul financiar-bancar, am fost implicată în nenumărate proiecte care mi-au fost foarte dragi. Unul dintre proiectele de suflet, un proiect de anvergură, a fost dezvoltarea rețelei de unități a Piraeus Bank România care a urmărit expansiunea teritorială a băncii și consolidarea prezenței pe tot teritoriul României ajungând la 187 de unități. A fost un parcurs interesant, o adevărată provocare profesională în care am clădit și format echipe, iar rezultatele obținute și satisfacția lucrului împlinit au meritat tot efortul. Ulterior, urmam tendința firească a pieței, în contextul crizei economice, am trăit o nouă provocare, respectiv optimizarea rețelei de unități, implementând totodată noi procese de lucru care urmăresc în mod direct atingerea unui nivel cât mai ridicat de eficiență și productivitate.

Reporter: Cum definiți succesul în profesie?

Mădălina Bruch Grindei: Succesul este o stare care poate fi în mâinile oricărei persoane, dacă este dorit, căutat și urmărit consecvent, dacă oportunită-

Mădălina Bruch Grindei

Succesul este o stare care poate fi în mâinile oricărei persoane, dacă este dorit, căutat și urmărit consecvent, dacă oportunitățile oferite sunt valorificate indiferent de obstacolele întâlnite și dacă nu există speranța dobândirii lui doar prin noroc, consideră Mădălina Bruch Grindei, Senior Banking Executive și Director al Direcției Rețea Teritorială de Unități la Piraeus Bank. Domnia sa ne-a povestit, în cadrul unui interviu, despre provocările meseriei de bancher, pe care o practică de aproape 20 de ani, dar și despre succesele din carieră.

Unul dintre proiectele de suflet ale doamnei Mădălina Bruch Grindei a fost dezvoltarea rețelei de unități a Piraeus Bank România care a urmărit expansiunea teritorială a băncii și consolidarea prezenței pe tot teritoriul României ajungând la 187 de agenții și sucursale, dar și optimizarea rețelei de unități, după apariția crizei financiare.

Doamna Mădălina Bruch Grindei încearcă să îmbine cu succes profesia cu viața de familie, plecând în fiecare dimineață de acasă cu un plus de energie dat de fiica sa, Pauline.

Cu ocazia Zilei Universale a Iei, doamna Bruch Grindei ne-a declarat că țara noastră dispune de un izvor nesecat de valori, la fel ca și în cazul altor țări. În opinia doamnei, este un obiect vestimentar unic în lume, așa cum este prezentat în zonele geografice de la noi din țară și un obiect plin de istorie.

Mai multe detalii citiți în interviul de mai jos.

șile oferite sunt valorificate indiferent de obstacolele întâlnite și dacă nu există speranța dobândirii lui doar prin noroc. Eu l-am obținut pentru că nu cred într-o ușă închisă, iar dacă nu o pot deschide din prima încercare, nu renunț. Succesul este pentru cei care văd în fiecare zi o nouă șansă, cel care știu să aprecieze fiecare reușită, oricât de mică, transformându-o într-o treaptă spre perfecționare.

Reporter: Cum reușiți să învingeți stresul zilnic și să vă mențineți o persoană motivată?

Mădălina Bruch Grindei: Gestionarea stresului ține mai mult de autocontrol și de un anumit echilibru interior, iar eu mă consider o persoană echilibrată. Valoarea echipei pe care am format-o de-a lungul timpului mă reprezintă, iar rezultatele obținute împreună mă motivează enorm și îmi oferă energia de a mă reinventa permanent.

Reporter: Cum reușiți să îmbinați viața de familie cu profesia?

Mădălina Bruch Grindei: Recunosc faptul că atunci când vrei să ai performanțe trebuie să faci și anumite sacrificii. Pentru mine profesia a avut mereu întâietate, până în momentul în care în viața mea a apărut Pauline, fetița mea. În acest moment, îmbin cu succes, spun eu, profesia cu viața de familie, plecând în fiecare dimineață de acasă cu un plus de

energie care îmi propulsează motivația.

Reporter: Care sunt hobby-urile dumneavoastră?

Mădălina Bruch Grindei: Călătoresc mult și am transformat această plăcere într-un hobby pe care îl fac de fiecare dată când am ocazia, caut noi destinații în încercarea de a descoperi culturi și poezie din toate colțurile lumii. O astfel de experiență care m-a marcat a fost descoperirea Indiei, loc unde m-aș reîntoarce oricând cu mult drag. Citându-l pe Rabindranath Tagore, spunând despre condiționalii săi că "se nasc în stradă, mor în stradă, dar trăiesc fericiți", pot spune că m-a impresionat demnitatea și cinstea cu care acești oameni își parcurg existența, uneori în pofida neajunsurilor trăite. O adevărată lecție de viață.

Reporter: Ce greutăți ați întâmpinat în cariera dumneavoastră și cum ați reușit să le depășiți? Considerați o slăbiciune sau un atu a fi femeie în afaceri?

Mădălina Bruch Grindei: De-a lungul timpului am ajuns la concluzia că nimic zi nu este la fel și că poți învața mereu câte ceva nou, deoarece nimeni nu se naște înțeles. Poziția mea de Director al Direcției Rețea Teritorială de Unități mă pune mereu în postura în care trebuie să găsesc împreună cu echipa mea soluții pentru a depăși situații complexe. Îmi plac și mă motivează provocările pentru că mă fac să simt că

trăiesc. Legat de slăbiciunile sau atuurile femeilor în mediul de business, consider că deciziile și acțiunile fac diferența, nu genul leader-ului.

Reporter: Care considerați că sunt valorile țării noastre și ce părere aveți despre la românească?

Mădălina Bruch Grindei: Cred că nu se poate face un inventar exact al valorilor țării noastre și asta pentru că România dispune de un izvor nesecat de valori, despre care am putea să vorbim, începând de la istorie, forme de relief, popor și până la tradiții. Consider că una dintre cele mai importante valori și un important brand de imagine al țării noastre este la tradițional-românească. Este un obiect vestimentar unic în lume, așa cum este prezentat în zonele geografice de la noi din țară și un obiect plin de istorie. Fiecare ie are propria poveste și transmite un mesaj și o energie aparte atât celui care o poartă, cât și privitorului. Am foarte mulți prieteni din afară țării care m-au rugat să le aduc și lor. Le fac cadou cu mare drag și mă bucur că reușesc să-i impresionez pe toți cu tradiția noastră populară.

M-a impresionat în mod deosebit lucrarea picturii Henri Matisse "La blouse roumaine" (1940), care a făcut cunoscută la românească, având ca sursă de inspirație colecția de la românești oferită acestuia de pictorul Theodor Pallady.

De asemenea, mulți designeri faimoși (Jean Paul Gaultier, Kenzo, Yves Saint Laurent, Carolina Herrera și chiar Tom Ford) au dedicat colecții întregi sau o mică parte din acestea la românești, ceea ce mi se pare un lucru extraordinar. Până la urmă, la este un ambasador de seamă al tradiției românești autentice peste hotare.

Port cu mare plăcere ia care o port așa foarte ușor atât la o ținută business, cât și la o ținută casual. Spun acest lucru pentru că la este un element vestimentar complex, prezentă într-o gamă variată de culori și conține modele geometrice și florale, care permit celui care o poartă în zilele noastre să o asorteze după propriul stil.

Știu că data de 24 iunie este marcată drept Ziua Universală a Iei și că este serbată în peste 50 de țări și peste 100 de orașe. Ziua cosmică cu o altă sărbătoare importantă de la noi, și anume, Noaptea de Sânziene. Acest aspect nu este întâmplător, deoarece ia are brodate pe ea simboluri magice, menite să-l protejeze pe cel care o poartă.

Iubesc ia și o port cu drag regându-mă în acest simbol al identității naționale!

Reporter: Vă mulțumesc!

Sibiu: "Îmbracă planeta în IEI!"

Îmbracă planeta în IEI și spune lumii cea mai frumoasă poveste despre România! De la acest indemn va porni ediția din acest an a evenimentului Ziua Universală a Iei, o acțiune organizată la Sibiu de Muzeul ASTRA în parteneriat cu Future Capital.

Anul acesta sărbătoarea va începe pe 24 iunie, în ajunul solstițiului de vară, și se va termina pe 26 iunie, de Sânziene. La Sibiu, Muzeul în aer liber din Dumbrava Sibului va fi gazda celor 3 zile de activități interactive și pregătite special pentru acest eveniment. Prin urmare, în zona 22g-ului de țară vor fi amenajate 26 de ateliere meșteșugărești.

"Faptul că un astfel de eveniment continuă la Muzeul ASTRA reprezintă o dovadă în plus că eforturile noastre pentru promovarea valorilor culturale nu au fost și nu sunt în zadar. Feedbackul înregistrat este unul pozitiv, ceea ce este bine să o numim cămășă. Acesta este piesă nu este numai un element vestimentar pe care moda îl aduce în atenție și îl arhivăm și îl dezaharivăm când curentele ne impun.

În ie, regăsim o spiritualitate străveche. Ne raportăm, prin croiul ei, la Colonna lui Traian, care e prezintă pe daci în demnitatea lor și nu ca pe un popor supus. Putem face conexiuni cu celebra ipoteză istorică, în care se vorbește despre Traian, în care se vorbește despre Traian, care a fost unii dintre traci cei de bază, care au fost aici și au purtat războaielor. Istoria acestei pieșe trimite către antichitatea latină și ne întoarce către documente ce o menționează, să spunem din secolul XVII - XVIII, în care pictura și fresca nenumăratele citirilor religioase bisericăși mărețoză frumusețea cămășii și ne-o prezintă ca emblemă demnă de reținut, a particularităților vestimentare pe care cititorii le auveau la epoca epocă.

Avem, apoi, marile mișcări romantice ale deșteptării și rededeptării naționale, care ajung să impună cultura rurală, arta populară de folclor ca pe un izvor nesecat de identitate.

Pledoaria mea este că ia face parte dintr-un tezaur extrem de important de cultură tradițională.

Reporter: Ce ne puteți spune despre costumul popular românesc?

Doina Dascălu Ișfănoni: Vom vorbi numai despre costumul popular feminin. "Costum popular" reprezintă un ansamblu de piese vestimentare, care are piese de bază, piese complete, care are accesorii, are poddoabe ceremoniale rituale. Așadar, dacă vrem să înțelegem costumul popular

Ia - emblemă culturală identitară a țării noastre

(urmare din pagina 9)

Este un lucru formabil că lumea contemporană, de la fenomenul hippie încornac, a recuperat această piesă pentru a pune în valoare stilul feminin. Când spunem costum popular, spunem întâi cămășă - piesa de bază, esențială și definitorie a acestui ansamblu.

Cămășea este definitorie prin broderia ei, sistemul complex de semne care inițial au avut valoare simbolică și apoi au devenit motive decorative, limbajul cromatic, prin modul în care se asociază în compoziții aparent statice, repetitive. Ea, de fapt, vorbește despre vârsta purtătoarelor, statutul civil - fetițe mici, domnișorici, adică fete de măritat, neveste tinere, neveste în a doua tinerețe și femei bătrâne. În acest limbaj, putem descrie ocaziile în care se purta acest costum. Putem afla când costumul de Paștilor ori pentru căsătorie. Putem afla, de asemenea, dacă femeia se află într-o stare de durere, dacă este în dolu. Putem afla, de asemenea, statul economic al familiei. Astfel, cămășea este un principal cod de comunicare, dincolo de limbajul verbal.

De aceea, Dimitrie Cantemir spune în "Descrierea Moldaviei", în secolele XVII-XVIII că acest costum este cartea de identitate a românilor, pentru care oamenii se luptă și-l păstrează neschimbat. Dacă îți lepezi limba și portul nu mai reprezintă absolut nimic. Chiar pentru acele vremuri, cu trei secole în urmă, era o mare rușine, era de-a dreptul eliminător din societate, dacă cineva îndrăznește să nu se poarte "cum e portul" și să nu vorbească "cum e vorba".

Principalul centru de interes al cămășii este mâneca, fiind principal comunicator de informații. Cămășea românească are o calitate compozițională tripartită - avem pe umăr alți - acele șnur orizontale, 4, 5 poate 7 care acoperă umărul. Immediat sub alți - avem încrețit - o bandă de motive foarte meticuloase lucrate pe fire numărate. Denumirea i se trage de la ceea ce termenul desemnează, fiindcă

pieșă se încrețește ca să fie adusă la nivelul alții.

Cele mai vechi forme de cămășii românești auveau alți croită separat, făcută după măsura umerilor purtătoare, care o bucată de pânză brodată separat. Apoi maneca se aducea la dimensiuni prin încreț, el fiind o modalitate de a lega cele două bucăți, dar în același timp constituind un element de mare frumusețe și rafinament ornamental, de cele mai multe ori în contrast cu ceea ce reprezenta compoziția alții. Cea de-a treia componentă a mânecii este reprezentată de rări, acele benzi care pot fi poziționate vertical, oblice sau uncori, așa cum se întâmplă în Mehedinți, sub formă de Vauri (nisipi).

Dispoziția celor trei elemente, alți, încreț și rări, este cheia de comunicare despre zestreă femeilor, despre zonele de proveniență. Mâneca rămâne mereu vizibilă, nu se acoperă nici măcar iama.

La o cămășă, mâneca și pieptul sunt cel mai decorate, pe poale apar câteva motive, iar în rest este albă integral. Este albă pentru că, niciodată, cămășă nu rămânea în întreaga sa structură vizibilă, ea se acoperea întotdeauna de la talie în jos cu o pișă complementară - vâlnic, acea fustă încuțată, așa cum avem în partea de sud a țării, Oltenia, Mehedinți, sau fota, care în toată Moldova înfășoară strâns soldurile peste poalele cămășii.

Avem apoi cele două cătrînce - bucăți de cusătură care se poartă pereche, una în față, una în spate, din Telemann, pe câmpia Dunării, până în centrul Transilvaniei, în zona Apusenilor, a Clujului, în Maramureș, unde ajungem la celebrele zădii - cătrîncele late. Mai departe, avem piese care au un statut special, așa cum este vâlnicul mehedintean, iar în Ilfov, peștemanul din Vlașca - o fustă ultramrin, toată plisată care, la poale, are decorații în Banat, apare o pișă cu totul particulară - opreg.

Astfel, piesa care se asociază cămășii are mare diversitate în țară, are spectaculozități zonale.

Reporter: Există diferențe ale ieii între generații?

Un lucru special al costumului românesc, dar și al zonei balcanice, este că se realizează prin croire, adică nu prin sacrificarea materialului. Practic nu se trîncea nicio bucăciă, totul este folosit la maximum, este un procedeu născut și din rațiuni economice, pentru că pânza se găsea cu greu pentru firele obținute din cultivarea inului, a cănepii.

O altă categorie care constituie, mai departe, prin asociere, costumul sunt pieșele din blană, pieptarele, cojoacele care nu sunt doar piese pentru protecția în timpul iernii, ci ele fac parte din costum. De aceea, la multe cămășii spetele este aproape gol, fără motive, pentru că acolo stătea pieptarul.

Este și aceasta o politică de a-și economisi efortul, materialele care erau scumpe.

Mai există hainele de iarnă, groase, care sunt confecționate, de regulă, din țesătură grosă de lână în patru ite, dată la îndesit, la piua - pănură (aba), ca să poată fi bătută bine și apoi împălătită. În Moldova, haina groasă din această țesătură se numește suman, iar țesătura în sine se cheamă tot suman. Țesătura poate fi transformată și în glugi, pingele, mantale și o serie de piese precum șabere, care erau purtate pe timpul iernii, atât de femei cât și de bărbați, și care, de cele mai multe ori, păstrau culoarea naturală a pielii.

Cât privește gățele de cap, de regulă fetele îmblau cu capul descoperit, împodobit cu flori de anemip și spectacolul era dat, în general de un pieptene. Femeile căsătorite din sudul țării purtau maramă, spectaculoasă țesătură de borangic diafană, iar cele din vestul țării - cepsse sau conici, bonetele țesute și împodobite cu motive decorative sau făcute din fire aurite, în Banat. Avem, de asemenea, basmalele pentru centrul Transilvaniei, năframele, adică basmalele de casnir procurate de obicei din comert. Ele veneau din Europa Centrală de obicei, dinspre Cehia, Slovacia.

Reporter: Există diferențe ale ieii între generații?

Un lucru special al costumului românesc, dar și al zonei balcanice, este că se realizează prin croire, adică nu prin sacrificarea materialului. Practic nu se trîncea nicio bucăciă, totul este folosit la maximum, este un procedeu născut și din rațiuni economice, pentru că pânza se găsea cu greu pentru firele obținute din cultivarea inului, a cănepii.

O altă categorie care constituie, mai departe, prin asociere, costumul sunt pieșele din blană, pieptarele, cojoacele care nu sunt doar piese pentru protecția în timpul iernii, ci ele fac parte din costum. De aceea, la multe cămășii spetele este aproape gol, fără motive, pentru că acolo stătea pieptarul.

Este și aceasta o politică de a-și economisi efortul, materialele care erau scumpe.

Mai există hainele de iarnă, groase, care sunt confecționate, de regulă, din țesătură grosă de lână în patru ite, dată la îndesit, la piua - pănură (aba), ca să poată fi bătută bine și apoi împălătită. În Moldova, haina groasă din această țesătură se numește suman, iar țesătura în sine se cheamă tot suman. Țesătura poate fi transformată și în glugi, pingele, mantale și o serie de piese precum șabere, care erau purtate pe timpul iernii, atât de femei cât și de bărbați, și care, de cele mai multe ori, păstrau culoarea naturală a pielii.

Cât privește gățele de cap, de regulă fetele îmblau cu capul descoperit, împodobit cu flori de anemip și spectacolul era dat, în general de un pieptene. Femeile căsătorite din sudul țării purtau maramă, spectaculoasă țesătură de borangic diafană, iar cele din vestul țării - cepsse sau conici, bonetele țesute și împodobite cu motive decorative sau făcute din fire aurite, în Banat. Avem, de asemenea, basmalele pentru centrul Transilvaniei, năframele, adică basmalele de casnir procurate de obicei din comert. Ele veneau din Europa Centrală de obicei, dinspre Cehia, Slovacia.

Reporter: Există diferențe ale ieii între generații?

Un lucru special al costumului românesc, dar și al zonei balcanice, este că se realizează prin croire, adică nu prin sacrificarea materialului. Practic nu se trîncea nicio bucăciă, totul este folosit la maximum, este un procedeu născut și din rațiuni economice, pentru că pânza se găsea cu greu pentru firele obținute din cultivarea inului, a cănepii.

O altă categorie care constituie, mai departe, prin asociere, costumul sunt pieșele din blană, pieptarele, cojoacele care nu sunt doar piese pentru protecția în timpul iernii, ci ele fac parte din costum. De aceea, la multe cămășii spetele este aproape gol, fără motive, pentru că acolo stătea pieptarul.

Este și aceasta o politică de a-și economisi efortul, materialele care erau scumpe.

Mai există hainele de iarnă, groase, care sunt confecționate, de regulă, din țesătură grosă de lână în patru ite, dată la îndesit, la piua - pănură (aba), ca să poată fi bătută bine și apoi împălătită. În Moldova, haina groasă din această țesătură se numește suman, iar țesătura în sine se cheamă tot suman. Țesătura poate fi transformată și în glugi, pingele, mantale și o serie de piese precum șabere, care erau purtate pe timpul iernii, atât de femei cât și de bărbați, și care, de cele mai multe ori, păstrau culoarea naturală a pielii.

Cât privește gățele de cap, de regulă fetele îmblau cu capul descoperit, împodobit cu flori de anemip și spectacolul era dat, în general de un pieptene. Femeile căsătorite din sudul țării purtau maramă, spectaculoasă țesătură de borangic diafană, iar cele din vestul țării - cepsse sau conici, bonetele țesute și împodobite cu motive decorative sau făcute din fire aurite, în Banat. Avem, de asemenea, basmalele pentru centrul Transilvaniei, năframele, adică basmalele de casnir procurate de obicei din comert. Ele veneau din Europa Centrală de obicei, dinspre Cehia, Slovacia.

Reporter: Există diferențe ale ieii între generații?

(continuare în pagina 11)

ZIUA UNIVERSALA A IEI

Cristina Chiriac, "Flori de Ie": "Ne-am mândrit cu draga noastră ie la Londra, New York, Viena, Abu Dhabi"

● "Costumul popular românesc reprezintă cel mai bun ambasador al României", spune doamna Chiriac

Cristina Chiriac, fondatoarea proiectului "Flori de IE", care promovează tradițiile românești, a făcut, anul acesta, prezentări ale ieii naționale la Londra, New York, Viena și Abu Dhabi. Domnia sa ne-a vorbit, în cadrul unui interviu, despre valorificarea costumului popular românesc și aducerea sa în ținutele moderne de astăzi.

Reporter: Cum a evoluat proiectul "Flori de ie"?

Cristina Chiriac: Atunci când pui pasune în tot ceea ce faci, creșterea este naturală și solidă. Am pornit la drum la sfârșitul anului 2014 și astăzi, după un an și jumătate, putem afirma cu tărie că am cucerit multe inimi.

Noi nu ne-am propus să mergem pe calea ușoară, am fost conștienți, de la început, că poate societatea românească, din punct de vedere economic, este prea nișată pentru acest proiect, a fost cumva provocarea noastră de a cuteza și a reuși. Și astfel, alături de oameni frumoși, pasionați și dornici de a scoate la lumină frumusețea ieii și a costumului popular, am reușit să prindem aripi și să promovăm ia, nu numai în țară, cât și peste hotare. Ne-am mândrit cu draga noastră ie la Londra, New

York, Viena, Abu Dhabi, iar anul acesta, ne așteptăm multe alte locuri și surprize.

Reporter: Ce ne puteți spune despre valorificarea costumului popular?

Cristina Chiriac: Costumul popular românesc reprezintă cel mai bun ambasador al României. În el se regăsesc elemente identitare ale neamului românesc, brodate cu multă migală și dragoste, în funcție de fiecare zonă geografică a României. Odnioară, costumul popular reprezenta mândria și haina de sărbătoare a românilor.

Astăzi, el este scos din lada de zestre doar de adevărații păstrători ai valorilor autentice românești.

Reporter: Cum s-a modificat ia, de-a lungul timpului?

Cristina Chiriac: Ia a fost și va fi întotdeauna elementul central al co-

stumului popular, trecând printr-un proces magic de creație. Se spune că ia a luat naștere în zona Căucuzeni, unde femeile, de toate vârstele, au început a-și țese și broda singure cămașu și altii, care, în timp, a luat denumirea de ie.

La românească este o purtătoare de tradiții, povești, sentimente și trăiri. Fiind totodată o operă de artă, în trecut, doamnelor ce își coseau ia, cu mare grijă, cunoșteau rugăciunile potrivite ce trebuiau spuse în timpul procesului de creație, pentru ca aceasta să devină un veșmânt protector, cu o încălzire pozitivă deosebită. În timp, modelele ieii au trecut prin mici modificări. Odată aparute firele mai subțiri, precum un luf sau borangic, acestea au devenit materialul principal de lucru, ce în timp a fost cunoscut, nu numai cu fir metalic, de bumbac sau mătase, dar și cu mici dantele, paiete sau mărgele. Astăzi, din păcate, borangic și firul subțire au devenit adevărate comori, fiind greu de găsit. În prezent, ile se cos, cu preponderență, doar pe pânză topită.

Reporter: Ce a făcut "Flori de ie" la Viena? Cum au fost receptate ile românești în capitala Austriei?

Cristina Chiriac: Pe 20 iunie, "Flori de ie" și-a prezentat noua colecție, într-o locație excepționa-

lă, la Palatul Schonbrunn. Celebrând astfel Ziua Universală a Iei, am avut deosebita plăcere de a prezentat produsele "Flori de ie" au fost alese dintre membrele comunității românești din Austria, reușind astfel ca ia românească să creeze un impact și mai mare asupra celor ce au admirat defilarea.

Reporter: Ce planuri a avut ca scop evidențierea frumuseții ieii românești în peisajul cetățenilor din zilele noastre.

Astfel, am reușit să punem în valoare ia, să arătăm că este un obiect vestimentar versatil, unic, și poate fi purtat atât în cadrul unei ținute casual, business, sau chiar în cadrul unui eveniment special.

Reporter: Ce planuri de viitor are "Flori de ie"?

Cristina Chiriac: Anul 2016 a început cu plimbări ale ieii peste tot în țară dar și în afara țării, și se continuă în același mod. În următoarea perioadă, "Flori de ie" va expune la Londra, Moscova și Shanghai. Obiectivul nostru principal este acela de a promova ia românească peste tot în lume și astfel, de a îi prezenta frumusețea inimaginabilă, de a crea dorința de unicitate în diversitate. În continuare, ne dorim să înflorim alături de oameni frumoși, curajoși și iubitori, că și până acum. Suntem dornici de a duce ia peste hotare, fiind deschiși la orice provocare. ■

Ia românească este o purtătoare de tradiții, povești, sentimente și trăiri.

fi invitați în cadrul unui eveniment special, organizat de către Asociația Mihai Eminescu, alături de Institutul Cultural Român din București, Ambasada României din Austria, Biroul Național de Turism al României din Austria și ICR Viena. În cadrul prezentării, zece fete, alături de doi băieți, cu toții iubitori de românesc, au purtat cu mândrie ile noastre, fiind admirați de către toți cei prezenți, și nu numai. Un element esențial al prezentării a fost faptul că modelele ce au

fi invitat în cadrul unui eveniment special, organizat de către Asociația Mihai Eminescu, alături de Institutul Cultural Român din București, Ambasada României din Austria, Biroul Național de Turism al României din Austria și ICR Viena. În cadrul prezentării, zece fete, alături de doi băieți, cu toții iubitori de românesc, au purtat cu mândrie ile noastre, fiind admirați de către toți cei prezenți, și nu numai. Un element esențial al prezentării a fost faptul că modelele ce au

fi invitat în cadrul unui eveniment special, organizat de către Asociația Mihai Eminescu, alături de Institutul Cultural Român din București, Ambasada României din Austria, Biroul Național de Turism al României din Austria și ICR Viena. În cadrul prezentării, zece fete, alături de doi băieți, cu toții iubitori de românesc, au purtat cu mândrie ile noastre, fiind admirați de către toți cei prezenți, și nu numai. Un element esențial al prezentării a fost faptul că modelele ce au

Festivalul RomânIA Autentică, în patria lui Constantin Brâncuși

Ziua Universală a Iei este marcată zilele acestea în Gorj, prin manifestări culturale artistice ample, ce se desfășoară la Târgu Jiu și în Hobița - comuna Peștișani, locații legate de numele marelui artist de origine gorjeană, Constantin Brâncuși. Punctul central este Festivalul RomânIA Autentică, ce va avea loc la Hobița în zilele de vineri și sâmbătă. Obiectivul principal al evenimentului este promovarea tradițiilor și meșteșugurilor românești, a frumuseții meșteșugurilor românești și, cu predilecție, a zestrii lăsată moștenire neamului românesc de către Constantin Brâncuși.

Târgu Jiu și Hobița nu au fost alese întâmplător. Gorj, din punct de vedere cultural, se află sub cupola Programului 2016 - Anul Brâncuși în Gorj, care cuprinde o serie de evenimente de anvergură ce se derulează pe tot parcursul anului, pornind de la celebra-

rea a 140 de ani de la nașterea marelui sculptor. Sărbătoarea ieii debutează la Târgu Jiu, vineri dimineață, la Masa Tăcutii cu obiecturi de Sânzienne urmate de o paradă a Iei pe Axa Brâncuși, paradă ce se vor termina cu o horă a Iei în Parcul de la Coloana fără Ștampilă.

Sunt așteptați să fie prezenți câteva sute de copii și tineri, din tot județul și din Tg Jiu. Tot astăzi, la orele 14.00, începe marele festival RomânIA Autentică, unde vor fi prezenți meșteri populari din Gorj, din diverse părți ale României, dar și de peste hotare. La eveniment participă ansambluri folclorice din Ucraina, Serbia, Bulgaria.

Organizatorii evenimentului Consiliul Județean Gorj, Asociația Națională a Antreprenorilor, Primăria Târgu Jiu, Primăria Peștișani, Asociația Valea Bistriței Peștișani, Autoritatea Națională pentru Turism.

Ziua Universală a Iei la EURO 2016

(urmare din pagina 10)

Piața din fața Primăriei din Paris, redenumită Place de l'Europe, a devenit spațiul în care se poate accesa, gratuit, de către publicul larg un program special de evenimente, printre care se numără și cele organizate de Institutul Cultural Român (ICR).

ICR, în spațiul Agora, punctul de întâlnire al tuturor participanților la "Les Berges de l'Europe", dar și la standul propriu va organiza, în data de 24 iunie, o zi românească, dedicată Zilei Universale a Iei. La stand vor fi prezentate două expoziții de fotografie: una a Institutului Cultural Român, cu imagini din arhiva proprie, și una a arhitectului Andrei Mărgulescu. În Agora va avea loc concertul "De la Edith Piaf la Maria Tănase", susținut de Jezebel (Izabela Barbu), împreună cu alți trei muzicieni, Alexandru Burcă, Dan Incroșnatu și Victor Solomon, și o prezentare a colecției "Rădăcini", realizată de tânărul designer Alina Mărgulescu, care are drept sursă de inspirație costume tradiționale românești.

Concertul Izabelei Barbu, precum și prezentarea colecției Alinei Mărgulescu vor fi reluate, în 25 iunie, la Ambasada României în Franța, în cadrul unui al doilea eveniment, destinat în special comunității diplomatice din Paris, dar nu numai.

Expoziția de fotografie a arhitectului Andrei Mărgulescu, denumită "Arhitectura românească contemporană", cuprinde o serie de fotografii descriptive care valorizează producția contemporană de arhitectură românească de cea mai bună calitate.

Majoritatea imaginilor cupuse au fost publicate în revistele de specialitate, ca modele de bună practică, iar multe dintre ele au fost premiate.

Proiectul "Rădăcini" continuă, într-o modalitate contemporană, tipologii tradiționale românești și promovează ideea că patrimoniul tradițional rural românesc poate avea o nouă viață estetică, ce transcende strictul său context istoric. Prezentarea își propune să genereze un dialog cultural și artistic pe marginea potențialului de nouitate adus de tradițiile românești, în contextul zilei de 24 iunie, declarată Ziua Universală a Iei, colecția conține piese realizate din borangic țesut la război, aplicații de cusut manual, cu motive tradiționale, și aplicații de piele ce urmăresc linia decorativă tradițională.

Ziua Iei, aniversată la New York

Institutul Cultural Român din New York (RCINY) va organiza evenimentul "Patrimoniul cultural textil carpatobalcanic", care va cuprinde o expoziție de piese textile reprezentative din colecția particulară Florica, Ana și Romulus Zaharia (FAZ Zaharia), precum și o conferință susținută de Dr. Florica Zaharia, curatoarea expoziției și, totodată, șefa Departamentului de Conservare a Textilelor, din cadrul The Metropolitan Museum of Art (MMA) din New York.

Prin acest proiect, RCINY sărbătorește "Ziua Universală a Iei". Ca urmare, vom susține expoziții și conferințe sunt programate special pentru a coincide cu această sărbătoare, în data de 24 iunie.

Expoziția prezintă o selecție de piese din România, Serbia, Bulgaria, Macedonia și Ucraina, care exemplifică bogăția tehnică și estetică a opreugului tradițional și a variantelor lui — catrină, fota și vâlnic —, componente ale costumului feminin din zona carpatobalcanică.

Florica Zaharia descrie proiectul astfel: "Costumul tradițional românesc prezintă similitudinii tipologice remarcabile cu costumele existente în zonele invocate ale Balcanilor și Carpaților, situate în afara granițelor românești. Cămașa, "ia", componentă a portului tradițional feminin, este făcută din material de culoare albă, nevoșit, țesut din cânepă, în, sau și, în secolul XX, din fibre de bumbac. Este îmbogățită prin culoarea broderiei, distribuită în principal pe piept și pe mâneci. Poalele (partea inferioară a ieii), mai puțin decorate, sunt complementate de culoarea opreugului și a variantelor acestuia, care sunt lucrate tradițional din fibre de lână. Mișcarea și firele metalice îmbogățesc ornamentația costumului. Este vibrantă a opreugului și a variantelor lui susține rafinamentul ieii și creează împreună o simbioză specifică ariei culturale a Carpaților și Balcanilor.

(continuare în pagina 12)

ZIUA UNIVERSALA A IEI

Ziua lei, aniversară la New York

(urmăre din pagina 11)

Evenimentul aduce în atenția publicului importanța opregului, a cărții, fetei și vâlcușului, ca și componentele esențiale ale costumului tradițional, și marchează moștenirea culturală comună din teritoriul românesc și zonele învecinate.

Din 1988, Dr. Florica Zaharia este membră a Departamentului de Conservare a Textilelor de la The Metropolitan Museum of Art din New York. Din 2003, este șefa acestui departament, unde conduce un grup de conservatori de renume mondial.

Ziua universală a lei, sărbătorită în cadrul unui eveniment în Italia

Cu ocazia Zilei universale a lei, fiila din Italia a Ligii studenților români din străinătate (LSRS), împreună cu Ambasada României în Italia și Accademia di Romania din Roma, organizează vineri, 24 iunie 2016, începând cu orele 17.30, în Sala de Expoziții a academiei, evenimentul "Lasciateci Ispirare!".

Evenimentul se va desfășura în limba italiană, fiind o ocazie de a promova acest obiect vestimentar simbol al tradiției arizionale și a culturii române în Italia.

În 2013 s-a propus ca data de 24 iunie — Sânzienele — să reprezinte celebrarea LEI românești, sub denumirea de "Ziua universală a lei". Cu acest prilej, va fi prezentată "IA" românească: de la nașterea sa în diferitele zone din România, până la folosirea ei de mari artiști, precum Matisse, și designeri de modă, precum Yves Saint Laurent și Jean Paul Gaultier.

"IA nu este doar o îmbrăcăminte, ci și un simbol al inspirației care însoțește de mult dialogul româno-italian": acesta este rezultatul cercetării studenților români din Roma asupra asemănărilor între ile românești și portul tradițional italian ce va fi prezentat publicului printr-o galerie fotografică.

Liga Studenților Români din Străinătate (LSRS) este o organizație neguvernamentală care reunește 12.000 de studenți români din toată lumea, reprezentată de 35 de filiale active.

Primarul din Washington a proclamat ziua de 24 iunie 2016 drept "Ziua Universală a lei"

Primarul capitalei americane, Muriel Bowser, a proclamat ziua de 24 iunie 2016 drept "Ziua Universală a lei" în Washington, D.C., răspunzând astfel demersurilor Ambasadei României în SUA. În proclamația semnată de primar se arată că ziua de 24 iunie a fost recunoscută și celebrată în jurul lumii și este sărbătorită inclusiv de comunitatea românească din Washington, D.C.

De asemenea este menționat faptul că ia românească a devenit un simbol internațional al culturii române și o sursă de inspirație pentru mari creatori de modă.

Inițiată și coordonată de comunitatea online "La Blouse Roumaine", sărbătorirea este un prilej de a promova o frumoasă tradiție românească.

SILVIA FLOAREA TOTH:

"Rapiditatea cu care «Ziua Universală a Lei» a cuprins România și diaspora arată că românului îi era dor de sine și de ai lui"

Interesul față de portul popular a crescut mult datorită, în primul rând, acțiunilor întreprinse de comunitățile online La Blouse Roumaine și Semne Cusute și nu spun asta ca să laud, deși merită din plin, ci pentru că au reușit să producă o adevărată revoluție în gândire, și asta nu e puțin lucru, ne-a declarat doamna Silvia Floarea Toth, care a strâns o colecție impresionantă de haine, podobe și obiecte gospodărești. Cele mai multe sunt păstrate din generație în generație și sunt adunate în casa care arată ca un adevărat muzeu. Domnia sa ne-a spus: Rapiditatea cu care inițiativa «Ziua Universală a Lei» a cuprins România

și diaspora e dovadă că românului îi era dor de sine și de ai lui. Ne amintim din nou de tradiții și de moștenirea noastră".

Domnia sa și-a început colecția cu 35 de costume, pe care le-a folosit și în fotografii. Ulterior, fotografiile i-au fost preluate de multe alte pagini de internet, dar cel mai mare succes l-au avut pe pagina comunității La Blouse Roumaine, cea care a dat startul Zilei Internaționale a lei. Mesașele de încurajare și laude primite de la oameni din toată țara și chiar din străinătate au determinat-o pe doamna Toth să continue seria autoportretelor în costume populare și așa a ajuns să aibă expoziții de costu-

me și fotografie. Astăzi are aproape 150 de cămași în colecție, plus multe alte piese de port popular.

Doamna Silvia Toth ne-a mai precizat că, în urmă cu puțin timp, pentru marea majoritate a românilor costumul popular era sinonim cu costumul de scenă al cântăreților și lăutarilor, însă acum este apreciat la adevărată valoare: "Costumul popular încetase să mai fie haina noastră strămoșască și devenise accesoriu pentru divertisment, poluat și schimonos după bunul plac al purtătorilor. A purta o cămașă țărănească în viața de zi cu zi era ceva nemaiauzit, un gest de adevărat curaj vestimentar. Chiar și în comunitatea din satul

bunilor mei a purta un costum popular la biserică era un gest așteptat din partea copiilor sau a unor bătrâne. Un «om serios» nu s-ar fi «afășat» în haine tradiționale. Lucruri inestimabile, veșminte țesute de bunicele și străbunicele noastre ajunseseră carpe și combustibili pentru foc sau monede de schimb pentru un lighian de plastic. Nu creдем să văd ziua când costumul popular va fi apreciat la adevărată valoare, dar iată că acest lucru se întâmplă acum".

În satul Mocod, din județul Bistrița-Năsăud, doamna Silvia Toth ne-a mărturisit că a reînviat obiectul Sânzienele datorită Zilei Interna-

le a lei: "Vom merge la cules sânziene și vom face coroanțe, pe care le vom arunca pe casă, așa cum făceau bunicele noastre. Vom purta costume populare pentru că sunt hainele strămoșilor noștri și acum sunt ale noastre. Spun «noi» pentru că acum nu mai sunt singura care poartă costum popular. Încet, încet, femeile și fetele din sat mi s-au alăturat, nu printr-un curaj și am schimbat mentalitățile împreună".

Doamna Toth ne-a spus că din ce în ce mai mulți oameni vin la biserică îmbrăcați „de sărbătoare”, iar satul înfloresc de fiecare dată când oamenii se întorc la hainele adevărate, în care sunt mai frumoși. ■

ICR Budapesta celebrează Ziua Universală a lei

Institutul Cultural Român Budapesta sărbătorește astăzi Ziua Universală a lei printr-o expoziție cu atelier de confecționare a lei realizate de Aurelia Matei-Lazea și Pălașuța Hodor și un concert al naistului Radu Nechifor. Programul cultural este realizat în colaborare cu Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU) și se va desfășura la sediul acesteia, din Iula.

Radu Nechifor este naist, profesor și arizian de naștere. A început studiul muzicii la vârsta de 12 ani în cadrul Liceului de Artă din Sibiu. În 2003 este admis primul la catedra de nai a maestrului Gheorghe Zamfir, de la Universitatea Națională de Muzică din București. A câștigat numeroase

premieri la concursuri de specialitate, între care marele premiu la concursul național "Strugurele de Aur" de la Alba-Iulia, sau marele premiu la concursul de nai "Creșterea și Pașii", desfășurat la Ateneul Român din București. A concertat în multe țări ale lumii, printre care amintim: SUA, Canada, Elveția, Franța, Italia, Germania, Cehia și Grecia.

Aurelia Matei-Lazea, creator popular, păstrătoare a meșteșugurilor și tradițiilor locale din zona Munților Apuseni. A participat printre altele, la proiectul cultural "Reconstituirea portului tradițional din Gârda de Sus, Alba — restituire parțială a patrimoniului imaterial local", proiect inițiat de Asociația Artă și Tradiții Meșteșugărești Alba — ATMA și fi-

nanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

"Aurelia Matei din Gârda de Sus este un om de poveste. Ai crede că este un personaj dintr-un roman scris în urmă cu mai bine de un secol, dacă nu ai vedea fotografiile făcute în gospodăria ei, dacă nu ai citi despre urșucul epuizant care este, pentru Aurelia, doar un fapt cotidian", (Petruța Pop, Revista de Alba, 5 martie 2014).

Pălașuța Hodor, creator popular din Slătioara, Maramureș, din mâinile căreia ies țesături excepționale. Pe unde merge, este însoțită pretutindeni de războiul de țesut și de fus. Este, de asemenea, unul dintre primii membri în Asociația Meșterilor Populari Clujeni. ■

Ziua lei românești în China

Institutul Cultural Român de la Beijing va organiza, în perioada 24-27 iunie, la Galeria de artă folclorică din districtul Changning din Shanghai, o expoziție de costume tradiționale românești și de îi din diverse regiuni ale României. La terminarea expoziției, un set de costume tradiționale va fi donat Muzeului Baoshan, care organizează periodic expoziții având ca temă centrală costumele tradiționale din întreaga lume. Verisajul expoziției va avea loc la 24 iunie, iar finisajul expoziției va

avea loc la 26 iunie, urmând ca în data de 27 iunie să fie donat costume populare românești. Donația va fi realizată de Consatul Cultural Român de la Beijing, către Muzeul Cultural Baoshan.

Verisajul expoziției va avea loc la 24 iunie, iar finisajul expoziției va avea loc la 26 iunie.

Donația reprezintă un gest simbolic de omagiu adus artei tradiționale și spiritualității românești și de poziționare a lei românești în spațiul cultural chinez. Evenimentul face parte din exercițiul amplu de recuperare a lei propus de ICR în fiecare an. ■

BRS
BLOUSEROUMAINE-SHOP.COM

HAINÉ, ACCESORII ȘI OBIECTE
CU DESIGN ROMÂNESC

PREȚURI DE LA
59 LEI

Magazin: www.blouseroumaine-shop.com

TRANSGAZ
MAGISTRALA ENERGII

www.transgaz.ro

Tradiție, experiență și profesionalism
în transportul gazelor naturale

**TRANSGAZ susține
promovarea valorilor românești**